Ritmin nəfəsi, nağaranın səsi

Onun özünəməxsus dünyası var. İçində olduğu bu dünyanı dərk etmək üçün sadəcə, qulaq asmaq deyil, hiss etmək, duymaq lazımdır. O, təkcə nağara ifaçısı deyil, bir Səmazan kimi səhnədə dövr edən ruh adamıdır. İfa edərkən səs nağaradan gəlsə də, ürəyinin ritmini dilləndirir. Sənətinə İlahi eşqlə bağlı olan bu sənətkar ifa zamanı ayağı sanki yerdən üzülür. Adama elə gəlir ki, gözlə görünməyən hansısa bir quvvə indi onu başqa bir aləmə aparacaq. Əllər Tanrıya açılır... İlahi bir eşqlə nağaranı qolları arasına alır. Nağaradan Azərbaycan musiqisinin ruhunun, Vətən torpağının nəfəsinin, xalqın nəbzinin səsi gəlir… Bu səsin arxasında 50 illik ömür, 30 illik sənət yolu olan bir sənətkar, ritmi sənətə çevirən bir musiqiçi, Azərbaycanı dünyanın səhnələrində ləyaqətlə təmsil edən ustad bir ifaçı dayanır.

"Nağara mənim ruhum, canım, kimliyimdir. Nağara məni dünyaya tanıtdığı kimi, mən də nağaranı bütün dünyaya tanıtdım" deyir.

Söhbət "Natiq" ritim qrupunun yaradıcısı, Xalq artisti Natiq Şirinovdan gedir. Natiq Şirinovun yaradıcılığı Azərbaycanın sərhədlərini çoxdan aşıb. O, dünyanın əksər ölkələrində solo konsertlər verib, beynəlxalq festivallarda çıxış edib, ən şöhrətli musiqi yarışmalarında dəfələrlə qalib olub. Harada səhnəyə çıxıbsa, orada Azərbaycan xalqının ruhu, musiqimizin nəfəsi, vətən sevgisi ilə döyünən ürəyimizin səsi eşidilib.

Natiq Şirinov yalnız nağara ustası deyil, həm də ritmin fəlsəfəsini yaradan, onu insanın daxili dünyası ilə birləşdirən sənətkardır. O, səhnəyə çıxanda sadəcə, nağara çalmır, ritmlə danışır, ritmlə nəfəs alır. Onun üçün nağara yalnız musiqi aləti deyil, milləti ruhlandıran, qələbəyə aparan, qəhrəmanlığa səsləyən canlı bir varlıqdır. Dünyanın musiqiçilərinin, ritm ustalarının Natiqi "ritmin şairi", "Şərqin nəfəsi" adlandırmaları da təsadüfi deyil. O, təkcə ifaçı deyil, həm də ritm yaradıcısıdır.

Onunla Hacı Zeynalabdin Tağıyevin inşa etdirdiyi Mədəniyyət klubunda görüşürük. Sənətkar deyir: "Bu bina Hacının yadigarıdır. 1929-cu ildən toxuculuq kombinatının mədəniyyət klubu kimi fəaliyyət göstərən bu səhnədə kimlər olmayıb? Rəşid Behbudov, Qulu Əsgərov, Şövkət Ələkbərova... Çox şükür, indi baxanda bizim də adımız o siyahıda görünür. Qürurluyam ki, 20-dən çox xarici ölkədə musiqi yarışmasının qalibi kimi Azərbaycan bayrağını qaldırmışam. Allahım mənə qürurlu həyat yaşamağı nəsib edib".

Natiq Şirinov Azərbaycan incəsənət tarixində məşhur olan Aşıq Şəmşir, Aşıq Şirin və Aşıq İdrisin nəslindən olduğunu deyir.

Dünyada məşhur ritm ustası kimi tanınan sənətkar 1975-ci il noyabrın 10-da Bakı şəhərində anadan olub. Deyir ki, 1984-cü ildə 9 yaşı olanda Tofiq İsmayılov adına musiqi məktəbinə gedib. İlk dəfə Azər Əliyevdən nağara ifaçılığı dərsi alıb. 1986-cı ildə nağara ifaçılığına bağlılıq onu 6 nömrəli musiqi məktəbinə aparıb...

Natiq Şirinov deyir ki, insana istedad genlə keçir, qanla gəlir: "Məndə də belədir. Genetik olaraq biz musiqiyə bağlı nəsilik. Ana tərəfim şeirə, musiqiyə bağlı insanlar olub. Atam da klassik musiqimizi çox sevirdi. Gözəl musiqi duyumu var idi. Təkcə musiqi deyil, elə əxlaq da, vətənə bağlılıq da belədir".

24 yaşında Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, muğam ustası, xanəndə Alim Qasımovun dəvəti ilə peşəkar fəaliyyətə başlayan sənətkar 1999-2007-ci illər ərzində bir çox xarici ölkədə qastrol səfərlərində olub.

N.Şirinovun ən böyük xidməti təkcə səhnədə deyil, həm də tədrisdədir. O, "Natiq" ritm məktəbini yaratmaqla Azərbaycan zərb alətləri sənətinə yeni nəfəs verib. Bildirir ki, 2001-ci ildə "Natiq" ritm qrupunu yaradanda da, indi də məqsədi nağaranın Azərbaycana məxsus olduğunu dünyaya göstərmək, onu daha da təkmilləşdirmək, yeni ritmlər qurmaq, başqa ölkələrdə sevdirmək olub. O, öz qrupuna nağaradan əlavə qədim Azərbaycan alətləri zurnanı, balabanı və tütəyi də daxil edib.

Ritmlərdən bəhs edən ustad sənətkar deyir: "Hindistan, Afrika, Fransada ritm məktəbləri var. Ən zəngini hind, Afrika və ərəb ritmləridir. Mən bu məktəblərin, fars və bütün türk xalqlarının ritm dillərini əzbər bilirəm. Bu məqamda bir məsələni də qeyd edim ki, riyaziyyatı yaxşı bilməyən ritmi bilməz, ondan mükəmməl nağara ifaçısı olmaz. Onlar olsa-olsa, məhəllə sənətkarları səviyyəsinə yetişərlər. Hansısa xarici ölkədən məxsusi dəvət edib onun solo konsertini təşkil edə bilməzlər".

Ustad sənətkar Azərbaycan ritmlərini nağarada genişləndirmək üçün 2002-ci ildə Moskva şəhərində, Hindistan konsulluğunda yerləşən Tabla məktəbində dərs alıb. Azərbaycan ritmlərinin dünya ritmləri ilə sintezinin mahir ifaçısı olan Natiq Şirinov özünün yaratdığı ritmlərlə Azərbaycan zərb ifaçılığı məktəbinin yeni mərhələsini formalaşdırıb. Sənətdə ənənəni qoruyan Natiq Şirinov həm də sənətə yenilik gətirdiyi üçün fərqli və təkrarsızdır.

Ritmin fəlsəfəsindən danışan Xalq artisti deyir ki, dünya bir-biri ilə ritm dili ilə danışır. Ritm elə bir şeydir ki, onu tək ifa edən bilməli deyil. Ritmi musiqiçi də, bütün insanlar da, ümumiyyətlə, bəşəriyyət bilməlidir. Çünki ritmi gözəl bilən insan həyatını da gözəl bilir.

N.Şirinov Azərbaycan nağaraçılıq məktəbinə yenilik gətirən ustad sənətkardır. O, müxtəlif növlərdə nağaraların yaradıcısıdır. Özü bu barədə deyir ki, əvvəllər Azərbaycanda cəmi bir nağara növü olub: "İndi mənim düzəltdiyim 20-dən çox nağara növü var. Xalq artisti həm də ən nadir musiqi alətlərindən biri olan qavaldaş ifaçısı kimi həmin unikal musiqi və daş mədəniyyətini dünya auditoriyasına tanıdıb. Bir çox beynəlxalq tədbirin, o cümlədən bütün dünyanın maraqla seyr etdiyi "Avroviziya" kimi nüfuzlu beynəlxalq musiqi yarışmasının açılışında qavaldaşın ifası ilə çıxış edib. Məhz dünyanın milyonlarla tamaşaçısı Azərbaycan tarixinin minillik səsini onun ifasında eşidib.

Ritm ustasının yetişdirdiyi sənətkar nəsli bu gün ölkəmizdə və xaricdə peşəkar səviyyədə çıxış edir, Azərbaycan ritm məktəbinin layiqli davamçılarına çevrilirlər. Bu məktəb bir mədəniyyət nümunəsi, sistemli tədris, peşəkarlıq, zəngin repertuar və ən əsası, milli ruh məktəbi kimi özünü təsdiq edərək həyata vəsiqə almış bir incəsənət beşiyidir.

Natiq Şirinov deyir ki, əsl sənətkar işini səhnədə bitmiş hesab etməməlidir, həm də gələcək nəsillərin sənəti davam etdirməsi üçün çalışmalı, iş görməlidir. Oğlu Ümidlə birlikdə "Nağara mirası" adlı kitab üzərində çalışan Xalq artisti 1500- dən çox ritmi yazıya köçürüb, nağara üçün notlar yazıb. Natiq yaratdığı ritmləri, ifa texnikasını, zəngin təcrübəsini yazılı şəkildə gələcək nəslə ötürən bir sənətkardır. Ata və oğulun yazdıqları bu kitab təkcə bir dərslik deyil, Azərbaycan ritminin ensiklopediyasıdır. Bu həm də ata-oğul sənət yolunun əvəzsiz nümunəsidir.

Natiqi sevdirən ən dəyərli cəhət səmimiyyətidir. O, səhnəyə çıxanda heç vaxt süni şou yaratmır. O, səhnədə Tanrısı ilə baş-başa olur. Musiqisi ruhun qidasıdır. Bəlkə də buna görə dünyanın istənilən yerində səhnəyə çıxdıqda tamaşaçı ilə dərhal enerji təması qurmağı bacarır. Sənətkar deyir ki, ifa etdiyim zaman ritmi dinləyib, duyub, ağlayan tamaşaçı da görmüşəm. Məşhur nağara ifaçısı yeganə azərbaycanlıdır ki, ABŞ, İtalya, Fransa, Yaponiya, Almaniya, Koreya, Malayziya, Polşa, Türkiyə, Özbəkistan, İngiltərə, İsrail, həmçinin dünyanın dörd bir yanında xüsusi dəvətlərlə solo konsertlər verib. Ömrünü nağara ifaçılığına həsr edən sənəkar deyir ki, məqsədimiz odur ki, Azərbaycan nağarası da UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Reprezentativ Siyahısında yer alsın.

Ömrünün 50 ilini yola salmağa hazırlaşan sənətkar deyir: "Mən çox xoşbəxt insanam. Tanrıma dua edirdim ki, oğlum olsun, adını da Ümid qoyum. Oğlum mənim zəhmətimin, arzumun, ümidlərimin davamçısı olsun. Şükürlər olsun Allah bunu mənə qismət etdi. İndi o, mənim sənətimi layiqincə davam etdirir. Arxayınam ki, məndən sonra da bu sənət yaşayacaq".

Natiq Şirinov 50 illik ömrünü Azərbaycan musiqisinə həsr edib. Bu gün o, sadəcə, bir ifaçı deyil - bir məktəbdir, bir ənənədir, bir irsdir. O, ritmi sadəcə, çalmır, ritmi yaradır. Natiq Azərbaycanı sadəcə, təmsil etmir, dünyaya mədəniyyətimizi tanıdır.

50 yaşın mübarək, ustad! Ritmin səni yaşatsın, sən də ritmi.

Elşən QƏNİYEV,
İlham BABAYEV (foto),
"Azərbaycan"